

מסכת ביצה פרק א'

משנה א'

מהו דין "הכנה" לסעודות יו"ט? כיון שסעודת יו"ט היא סעודה חשובה היא צריכה הכנה מיום חול, ואם דבר לא היה מיום חול ונוצר רק בשבת או יו"ט אסור לאוכלו ביו"ט.

ביצה שנולדת היום מתי היא נוצרה? אתמול, יום לפני שהיא נולדה. אם כן ביצה שנולדה ביו"ט הוכנה מערב יו"ט, אז מה הבעיה? כיון שלפעמים יו"ט חל במוצאי שבת ואז הביצה אסורה, שהיא הוכנה בשבת וגזרו כל יו"ט אטו יו"ט אחר השבת.

מה נושא המחלוקת לגבי ביצה שנולדה ביו"ט? אם ביצה שנגמרה בשבת בידי שמים גם היא אסורה כמו כל דבר אחר שנוצר בידי שמים בשבת, או שכיון שזה בידי שמים היא מותרת, בית שמאי מתירים ובית הלל אוסרים.

מה הנושא השני במשנה? מהו שיעור חמץ שעליו עוברים בבל יראה ובל ימצא, בית שמאי אומרים ככותבת, ובית הלל אומרים בכזית. מהו שאור? בצק חמוץ מאוד שאיתו מחמיצים בצקים חדשים. מה השיעור של שאור? לפי כולם כזית. מה השיעור לגבי איסור אכילה? לפי כולם כזית. מדוע נכתבה המחלוקת של שאור במסכת ביצה? כי זה מקולי ב"ש וחומרי ב"ה

משנה ב'

מי ששוחט חיה או עוף איזה מצוה נוספת יש עליו? כיסוי הדם בעפר. איך מותר לכסות ביום טוב והרי העפר מוקצה וגם כשמפורר עובר על טוחן? מדובר שיש דקר נעוץ והעפר תיחוח.

מהו נושא המחלוקת של ב"ש וב"ה? האם מותר לו לשחוט על סמך שיחפור בדקר כדי לכסות או שאסור לו לשחוט. מה הדין במקרה זה? ב"ש אומרים שמותר לשחוט, וב"ה אוסרים. אם עבר על הוראה זו ושחט האם יכול לכסות? גם ב"ה מודים שאם שחט כבר יחפור בדקר ויכסה. אם אין לו דקר נעוץ ושחט כבר, איך יכסה? לא יכסה ויפסיד מצוות עשה מן התורה. ומדוע אסור לכסות? כי העפר מוקצה כיון שאינו מוכן.

האם אפר כירה נחשב מוכן על מנת לכסות ביום טוב? אם הוא אפר מערב יו"ט מותר לכסות בו, ואם הוא אפר שהוכן מיו"ט והוא קר אסור לכסות בו כי הוא מוקצה משום נולד, ואם הוא עדיין חם הוא ראוי לבישול ולכן מותר לכסות בו.

משנה ג'

האם מותר להוליך לשובך סולם שמיועד בדרך כלל לעלייה לגג? לכו"ע אסור משום מראית העין שיחשדו בו שעולה לתקן את הגג. האם מותר להוליך סולם של שובך לשובך אחר? דרך רשות הרבים אסור שגם במקרה כזה יחשדו בו שהוא הולך לתקן את הגג. ודרך החצר ב"ש אוסרים כיון שדבר שאסור משום מראית העין אסור גם בחדרי חדרים, ובית הלל מתירים משום שמחת יו"ט.

מה מותר לפי כולם? להטות את הסולם מחלון לחלון באותו שובך.

האם צריך לעשות משהו מעיו"ט כדי שיהיה מותר לשחוט את העופות? לעופות רגילים שמגדלים לאכילה לא צריך לעשות כלום כיון שהם עומדים לשחיטה, אבל העופות הראשונים שנולדו בקן שמקפיד עליהם לא לשוחטם כדי שההורים ישארו בקן צריכים לעשות הכנה מעיו"ט כדי שלא יהיו מוקצה. איך נקראים עופות אלו? בריכה ראשונה. איך מכינים אותם מעיו"ט? לפי בית הלל - מספיק שיאמר זה וזה אני נוטל לשחיטה, ולפי בית שמאי - לא מספיק אמירה, כיון שהוא עלול מחר להתחרט אחרי שייקח אותם ביד ולא לשחוט, ונמצא שמטלטל את העופות שלא לצורך, ולכן צריך להחזיקם בידו בעיו"ט ולומר שמיעד אותם לשחיטה.

איזה הכנה צריך לעופות שבבריכה שניה? מספיק שיאמר זה וזה אני נוטל לשחיטה.

משנה ד'

עופות הצריכים זימן וזימן מעיו"ט, וביו"ט התעורר ספק אם העופות האלו זומנו או אחרים האם מותר לשחוט את המצויים בידו? כיון שמסופק אם זימן אותם אסור לשוחטם שמא אין אלו העופות שזימן. מה הדוגמאות לספק שכזה? אם זימן לבנים בקן ימין ושחורים בקן שמאל וביו"ט מצאם הפוכים, חוששים אולי כולם ברחו ואלו חדשים. ואם זימן שניים ומצא בקן שלשה, חוששים על כל אחד מהם שאולי הוא החדש שלא היה פה קודם. אם זימן בתוך הקן ועכשיו מוצא מחוץ לקן ויכול להיות שאלו עופות אחרים, חוששים שהם באמת אחרים ואסור לשוחטם.

אם זימן שלשה ומצא רק שניים מה הדין? אומרים שאחד ברח והשניים האלו זומנו מעיו"ט.

משנה ה'

מה הנושא של סילוק התריסין? האם מותר לסלקם ולהחזירם כי זה נראה כסותר ובונה, לפי ב"ש

אסור כי יש בונה וסותר בכלים, ולפי ב"ה מותר שאין בונה וסותר בכלים. **על איזה תריסים מדובר?**
תריסים של ארון ברזל המשמש כחנות ויש להם ציר באמצע.

מהו עלי? קורת עץ גדולה המשמשת בדרך כלל לכתישת פירות. **מה הנושא אם מותר או אסור ליטלו**
ביו"ט לחתוך עליו בשר? לפי ב"ש זה כלי שהוא מוקצה מחמת חסרון כיס ואסור לטלטלו בין לצורך
גופו ובין לצורך מקומו, לפי ב"ה מותר בשביל שמחת יו"ט.

מהו דורסן? מקום בו דורכים אנשים, כגון השטח שלפני הפתח. **למה מניחים שם את העור של**
הבהמה? כדי שיוכלו להשתמש בו אח"כ לשימושי עור ולא ייהרס ויתעפש. **האם מותר להניח את העור**
שם ביו"ט? לפי ב"ש אסור כיון שהוא מוקצה, ולפי ב"ה מותר כיון שחוששים שאם לא יתירו לו להציל
את העור הוא לא ישחט את הבהמה והוא יימנע משמחת יו"ט. **האם יש צורה שגם ב"ש מודים**
שהעור לא מוקצה? אם יש עליו כזית בשר.

מהו הנושא האחרון במשנה זו שעליו חולקים ב"ש וב"ה? ב"ש סוברים שהוצאה מרשות לרשות
ביו"ט מותר רק לצורך אוכל נפש, וב"ה סוברים שמותר כי אומרים 'מתוך שהותרה הוצאה לצורך אכילה -
הותרה גם שלא לצורך'.

משנה ו'

האם מותר להפריש תרומה ביו"ט? אסור, כיון שהיה אפשר להפריש אתמול בערב יו"ט. **תרומה**
שהופרשה בעיו"ט האם מותר ליתנה לכהן ביו"ט? לפי כולם אסור, שהיה יכול לתת אותה מערב
יו"ט. **האם מותר להפריש חלה וזרוע לחיים וקיבה ביו"ט?** כן, כיון שהבצק לא היה אתמול והבהמה
לא נשחטה לפני יו"ט. **האם מותר לשלוח לכהן את המתנות שהורמו היום ביו"ט או מעיו"ט?** לפי
ב"ה מותר, שהרי מותר גם להפריש את המתנות ביו"ט, לפי ב"ש אסור כמו שאסור לשלוח תרומה.

משנה ז'

היאך טוחנים תבלין בכל ימות השבוע? במדוך של אבן. **היאך טוחנים מלח בכל ימות השבוע?**
במדוך של אבן. **מה ההבדל בין תבלין למלח?** מלח לא מאבד מטעמו אם טחנו אותו לפני כמה ימים,
והתבלין ככל שעובר הזמן טעמו נפגם. **האם מותר לטחון תבלין ביו"ט?** לפי ב"ה טוחן כדרכו, ולפי ב"ש
צריך לטחון בשינוי במדוך של עץ. **האם מותר לטחון מלח ביו"ט?** לפי ב"ה צריך שינוי במדוך של עץ,
ולפי ב"ש צריך שינוי גדול, ולכן יטחון בקערה מחרס וע"י כף של עץ.

משנה ח'

האם מותר לברור ביו"ט? לפי ב"ש הדין כמו בשבת – אוכל מתוך פסולת ולאכול מייד. לפי ב"ה יכול לברור כדרכו גם פסולת מתוך אוכל אבל לא בכלי שמשמש לכמות גדולה כיון שנראה שמכין ליום חול. לפי רבן גמליאל מותר אף להציף מים על הקטניות ולשלוח את הפסולת שצף למעלה. **מה נחשב לכלי קטן?** בתוך חיקו בקנון ובתמחוי. **מה נחשב לכמות גדולה?** טבלא נפה וכברה.

משנה ט'

האם יש הגבלות על שליחת מאכלים לחברים ביו"ט? לפי ב"ש מותר לשלוח רק אוכל המוכן לאכילה, כיון שכל דבר שאינו מוכן לאכילה נראה ששולח לצורך מחר, ולפי ב"ה מותר לשלוח כל אוכל שיש אפשרות להכינו ולאוכלו ביו"ט. **מה למשל ב"ה מתירים לשלוח?** חיה בהמה ועוף בין חיים בין שחוטין, יינות שמנים וסלתות וקטניות. **מה אסור לשלוח אף לב"ה?** תבואה כיון שאסור לטחון ביו"ט. **מי מתיר לשלוח תבואה?** רבי שמעון כיון שיכול לשבור כל גרגיר לכמה חלקים ולבשל ולאכול.

משנה י'

איזה דברים שאינם אוכל מותר לשלוח? כל דבר שמשתמשים בו כמות שהוא בחול בלי צורך לתקן, מותר לשלוח ביו"ט. **מה היוצא מן הכלל?** סנדל המסומר, כיון שיש עליו גזירה. **מה יש לעשות עם בגדים לא תפורים?** להתכסות בהם כמו שמיכה. **מה יש לעשות עם בגד שיש בו כלאיים?** אם זה לא בד מחמם זה יכול לשמש כשטיח. **מה הדין נעל לבנה שלא צבועה בשחור?** במקומו של רבי יהודה שמקפידים לא ללכת עם נעל כזו אסור לשלוח, אבל במקומות שזה נעל מושלמת מותר לשלוח.